

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetések felvételét a kiadóhivatal.
A lap szemelme részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

A jövő kérdései.

Még benne vagyunk a nagy világegésben, de tekintetünk mégis a jövőbe néz. Tudjuk, hogy ez az állapot így örökké nem maradhat, sőt addig se, ameddig tartott. A német birodalmi kancellár kifejezte ugyan az egész világ előtt készségét tisztességes béke megkötése iránt, az ellentáborból azonban nem érkezett rá visszhang, amely sok reményt nyújtana. Mindazáltal a birodalmi gyűlésen oly felszólamlás is hangzott el, mely teljesen figyelemre méltó. Mi lesz a háborus állapotról a békés viszonyokra való áttéréssel gazdasági vonatkozásaiban? Az volt a felelet rá, hogy az előmunkálatok e tekintetben folyamatban vannak.

Látszólag csekélyebb jelentőségűnek látszik az egész kérdés, mint az valójában. Ha közelebbről vizsgáljuk, a problémák és lehetőségek egész tömkelegébe jutunk, melyben az eligazodás és a helyes ut megtalálása ugy gazdasági, mint társadalmi s politikai tekintetben nagy sullyal bírnak. Sok munkást foglalkoztat a háborus állapot a különböző gyárakban, melyeknek üzeme a fegyverszünet megkötése alkalmával hovatovább megszűnik, vagy a legcsekélyebbre olvad le. Ennek sok munkabeszűnés lesz a következménye. Bizonyos nehézséggel jár

majd, míg ezek a munkáskezek új foglalkozáshoz jutnak, mert a harctérről és foglalkozásból visszatérők munkaereje is rendelkezésre áll, akiket pedig első sorban kell kenyérhez juttatni. Az ipari nagyobb mérvű vállalkozás a háborút követő első években erősebb lendületet nem vehet még, amiért is az államnak kell majd valahogy gondoskodnia, hogy a munkaalkalom hiánya a kivándorlást a külföldre vagy Amerikába új lángra ne lobbantsa.

Az ipari munkáskérdésnél nagyobb nehézséget okoz a mezőgazdasági munkaerő biztosítása, amely már a háborút megelőzően is nehézséget okozott. Az a fontos érdek, mely a mezőgazdaság fellendítéséhez fűződik úgy a jelenben, mint a béke idején, ebben a pontban is sok fejtörést fog okozni, mert sokaknak állítása szerint az urbanizmus, a városokba tödulása a lakosságnak a békekötést követőleg erősen fog kísértani.

Fejlődő állapotban levő iparunkra első rendű szükséglet lesz, hogy a behozatalra szoruló nyersanyagot mielőbb és lehetőleg olcsón beszerezhesse s ezáltal a pénznek külföldre vándorlását csökkentse, ami pénzügyünk érdekében elsődrendű probléma. Az egysúlyos biztosítása a kifizetés és bevétel között kell, hogy államférfiaink legfőbb gondja legyen majd, mert csak így

marad épségben az állam teherhordó képessége.

Ebben kiszámíthatlan előnyt biztosíthat hazánkra éppen mezőgazdasági jellegénél fogva a többtermelés elvének keresztülvitele. Mezőgazdasági írónk kimutatták rideg statisztikai alapon, hogy viszonylag mostohább viszonyok között élő államok mennyivel többet termelnek, mint mi. A gazdasági szakoktatás, a nép ily irányú felvilágosítása, új gazdasági berendezkedés, gazdasági gépek alkalmazása a kis gazdaságokban mind-mind egy emelő boldogulásunk felé. Nyugati szomszédaink terményeinkre rá vannak szorulva, abban, amit a külföld fejlettebb iparával szemben magunk elő nem állíthatván, tőlük veszünk át, bőven kárpótlást nyerünk terményeink nagyobb mennyiségű értékesítésével. S ha iparunk is inkább arra törekszik, hogy oly irányban fejlődjék, mely lehetővé teszi, hogy az itthon található nyersanyagokat dolgozza fel, megoldódik a jövő nagy kérdéseinek egész kompleksuma.

A jövő küzdelmei gazdasági természetűek lesznek. Itt dől el a népek versenye egymással. Ágyudörgés, fegyverek zaja között is gondolnunk kell már erre, s előre számolni vele, hogy mikor a fegyvereket raktárba helyezik, készülettelenek ne legyünk.

Apuka mesél.*)

„Anyuskám, édes, apa ugye ha hazajön sokat mesél?
Hol is jár? Ugye Muszkaföldön, ahol nincs nyár, csak egyre tél?

De furcsa is lehet a sok hó.
Jegesmedve is van talán?
Majd hoz haza szép medvebőrt is Ugye, ha hazajön, apám?”

„Az apád nem vadászni ment el.
Nagy, véres harcok folynak ott.
Oroszt tanítanak emberségre
Apád s a többi magyarok.”

„Akkor hát arról fog mesélni,
hogy verték az oroszokat.
Alig várom, hogy hazajöjjön,
tudom, hogy majd mesél sokat.”

... „Kis fiam, apád nem mesél már.
— Szólt egy nap anyja könny között.
A jó Isten magához vette;
Hozzá, az égbe költözött.”

S a kis fiu elkezd tapsolni.
— „Akkor mesél csak majd sokat! —

„Látja az Istenkét, a mennyt,
a szárnyas, szép angyalokat.

* A „Magyar Szalon”-ból.

Mennyit fog ezekről mesélni!
Az égből könnyen hazaszáll.
Az utat ugye tudja onnan,
a kis falunkba eltalál?

De hátha egyszer éjjel jönne?
Ne oltsd el a lámpát soha.
S az ágyam mellé tégy egy székelt,
Apuskám majd üljön oda!...

„Igy ni anyuskám! De hát miért sírsz?”
— „A szemembe szállka esett.
De nem sírok már. Ülök s várom,
hogy apuska mesél neked...”

Vértessy Gyula.

Stratégia.

Írta: Móznér Ferenc.

I.

1916. október 16.

Kedves Horvdth!

Bizonyára kellemetlen nyugtalanság lepte meg szívét egy hónapi hallgatásom miatt. Talán hihette, hogy teljesen megfeledeztem magáról. Bár nem egészen úgy történt, mégis olyan fontos, életbevágó lépésre határoztam el magam, melyet egyszerű agyonhallgatással nem illett eltitkolnom az előtt, aki oly sok szép, kellemes emléket hagyott hátra lelkemben a bucsuzás után, aki rövid itt tartózkodásakor varázsolatosan édessé tette előttem az ősi lombhullás sárgás fonnyadságát. Azért is leikerestem leveleivel, amelyekből az élni akarás,

a férfias küzdelem melegsége és egyuttal a gyengeség finomsága repült el hozzám sorai között elrejtve távoli lakhelyéről, a csendes hullám Balaton partjáról. De nem volt itt a közlemben, nem bátoríthatott, nem erősíthetett a sorsdöntő percek idején, amelyeknek elmulása talán magára is hoztak valamilyen szokatlan lelki érzést. Mert, hogy élettemnek néhány fontos perce elmúlt s hogy az a néhány perc sorsdöntő volt még talán egy kívüllem álló személyre is, az már holtbizonyossá vált. Meg fog lepődni, ha olvassa, de nem cselekedhettem mást...

Nem tett egy cseppnyi célzást sem beszélgetéseink közben, majd később leveleiben sem a jövőt illetőleg, bár minden szavából éreztem, hogy vonzódik hozzám, hogy szeretne valamit mondani, vagy írni. Ily bizonytalanságomban tettem meg a következő nagyon fontos lépésemet... Megismerkedtem egy honvéd hadnaggyal (fess, kedves fiu), aki néhány séta után meg is kérte a kezemet. És én... igent mondtam. Az esküvőnk dispensációval történt meg. De alig három heti boldog együttélés után kis férjemet a harctérre vitték és én most itt vagyok, mint aggódó fiatal asszony. Négy hét alatt tehát leánykából menyasszony, asszony s végül minden nyugtalanító hirre könnyező szegény teremtés lettem.

Bocsásson meg, hogy zavartam e levelemmel lelki nyugalmát s hogy az én volt kis rokkant önkéntesemnek több hétig egy levéllel sem küldtem friss híreket a budapesti háborus életből, de tudja, hogy az én mostani helyzetem már nem olyan, hogy fiatal emberekkel levelezhessek, bár a maga sorait még ezek után is örömmel olvasnám. Hisz ezek a levelezések két év alatt szerzett kedves lelki táplálékomává váltak.

Még csak egyre kérem! Amilyen jó fiúnak

HIVATALOS RÉSZ.

Nyugdíjazás. Paulics János, zalapetendi esperes-plebános és Somogy-Baka Lajos szentszéki ülnök, somlósózlósi plebánosnak a plebániáról való lemondása elfogadotván, 1917. évi január hó 1-től kezdődőleg a szent Domonkosról nevezett egyházmegyei papi nyugdíjintézet nyugdíjait közé felvették.

Ideiglenes administrator. A hadiszolgálatra rendelt taliándörögdi plebános helyettesítésére Szabó Domonkos, sümegecsi káplán küldetett.

Széchenyi—Kollonits-ösztöndíj alapból Koller Károly jenői kántortanító évi 126 korona segélydíjat nyert.

Tanítói kinevezés. Steierlein Katalin Bándra osztálytanítónak, Takács Endre-Bakonyszentkirályra kántortanítónak kinevezettek.

Pályázat. Somogyhárságyra osztálytanítói állásra pályázat hirdettek. Fizetése a hitközségtől 200 korona, a 2 szoba váltásául 40 korona, kert helyett egy szobá butor használat, fűtés és takarítás. Államsegély a fizetés kiegészítése. Határidő november 26. Nők is pályázhatnak. Friedrich Antal plebános Somogyhárságyon.

Pályázat. A szomajomi (Somogym.) r. kath. iskolánál lemondás folytán megüresedett osztálytanítói állásra pályázat hirdettek november 30-iki lejáratul. Államsegélyes fizetése és törvényes lakber a jövedelmé. Férfitanító végérvényesen, nőtanító csak ideiglenesen választatik meg. Kántorságban jártasak előnyben részesülnek. Iskolaszéki Elnökség.

Pályázat. Lókut (Veszprém.) róm. kath. iskolaszéke osztálytanítói állásra pályázatot hirdet. Törvényes fizetés, egy szobás lakás és lakaspótlék, kertültemény. Kötelessége díjlevél szerint. Nők is pályázhatnak. Választás november 26-án. Az állás nyomban elfoglalandó. Plebania-hivatal Lókut (u. p. Zirc).

Pályázat. A somogysámsoni róm. kath. iskolaszéki kántortanítói állásra pályázatot hirdet dec. 5-ig. Javadalma: lakás, kert, 18 hold föld és rét, 21 km. tűzifa, párber (500 kor. régi gabonaárban) 342 kor. tandíj, 76 kor. legeltetési jog és munkaváltás, stóla 150 kor. Pályázatok a plebania-hivatalhoz küldendők. Választás december 8. Személyes megjelenés kívánatik.

Jegyzői értekezlet. Kerényi Andor főszolgabíró vezetésével a veszprémi járás jegyzői értekezlet tartottak, melyen az általános felelőségek abban csúcsosodott ki, hogy a közlekedési visszaéléseket nem lehet megtorlatlanul hagyni. Megállapodtak abban, hogy a malmokban razzikiák foglalkoztatni, ugyancsak szigorúbban fogják ellenőrizni a piacokat is. Ott, ahol visszaélések vannak, a legkíméletlenebb büntetéseket alkalmazzák. — Az értekezlet a babból, borsból és lencséből fogyasztási célból akár mindegyikből külön-külön, akár vegyesen számíva fejenként 3 kilogrammot állapított meg havonként. Vetőmagként babból 80, borsból 100, lencséből 12 kilogrammot számított általánosságban. — A gazdasági egyesület felkérésére elnökök főszolgabíró biztosította az értekezlet tagjait, hogy a szőlőművelők elegendő rézgálicra számíthatnak a jövő tavasz folyamán. — A tavaszi vetőmagszükséglet összeírását már most megkezdik a járás területén. — Az értekezlet ezen kívül köszönetet szavazott Weidner-Diesel állomásparancsnok, ezredesnek azért a meleg hangu megemlékezésért, mellyel a jegyzők munkáját méltatta.

Veszprémi gazdák gyűlése.

A Veszprémvármegyei Gazdasági Egyesület Hunkár Dénes főispán elnöke alatt folyó évi november hó 15-én tartotta rendes őszi közgyűlését. A közgyűlést igazgató-választmányi gyűlés előzte meg. A választmányi ülés programjának tárgyalása előtt Hunkár Dénes főispán meleg szavakban üdvözölte Perényi Antal egyesületi választmányi tagot, a számvizsgáló bizottság elnökét, kanonokká való kinevezése alkalmából. Perényi Antal kanonok meghatva köszönte meg a főispán őszinte üdvözlését és hangoztatta, hogy kanonokká történt kinevezését részben az elnöklő főispánnak is köszönheti, aki hahatós pártfogója és támogatója volt a kormánytól. Ügyvezető igazgató ismerteti az 1917. évi költségvetés tervezetét, mit a választmány elfogad és a közgyűlésnek is elfogadásra ajánlja.

Kajdacsy Endre igazgató a jövő évi munkaprogramját terjeszti elő az egyesületnek, amelynek minden egyes pontja fontos gazdasági érdekeket szolgál: a jövő évi termés biztosítását, a földművelő nép védelmét célozza.

Az egyesület a tél folyamán előadásokat rendez a vármegyében a háborús gazdálkodásról. Öt hónapos gazdasági tanfolyamot nyit a veszprémi

m. kir. honvéd lábadózó osztag földműveléssel foglalkozó legénysége részére. Gondoskodni fog a gazdák tavaszi vetőmag szükségletéről; eredeti és utántermelt Székács-féle vetőmagot is vásárol a jövő évi őszi vetéshez. Kildőtséggel kéri meg a kormányt, hogy a közlekedési célokra Veszprém vármegyére kivetett 50000 métermázsza kukorica kontingenst szállítsa le, mert ezt a nagy mennyiséget a rossz kukoricatermés miatt nyg sem tudja a vármegye beszovaltatni. A tavaszra az állami burgonya főszaporító telepekről vetőburgonyát eszközöl ki a gazdáknak. Tervbe vette, hogy a vármegyében egy talajművelő társulatot létesít, amely társulat szövetkezeti vagy részvénytársasági alapon motoros vetőgépeket vásárol, amelyekkel a tagok intenzív talajművelést végezhetnek s előnyösen pótolhatják a hiányzó igaerőt. Meghonosítja az egyesület a nagyobb birtokosok gazdaságában a katanggyökér (cikória) termelést s ezen új termelési ággal hozzájárul a katonaság és polgárság pótkávé készletének előteremtéséhez.

A jövő évi szállótermés biztosítása érdekében lépéseket tett a kormánytól, hogy a szőlősgazdák szénkének, rézgálic és rézkénpor szükségletének biztosításáról gondoskodás történjék. A gazdákat a gyümölcsfák gondozására és nemesültványok ültetésére ösztönzi, hogy ily módon egy eredményesebb gyümölcsstermésrel a közfogyasztási cikkek szaporodjanak.

Nagy gondja lesz az egyesületnek a közlekedés biztosítására. Felkéri a nagyobb termelőket, hogy a gazdaságukból kikerülő élelmi cikkeket ajánlják fel a vármegyei Gazdasági Egyesületnek, az egyesület pedig az így bejelentett közfogyasztási terményeket a közvetítő kereskedelem kizárásával kiosztja a városi fogyasztóknak.

Veszprémben szövetkezeti tejszarnokot óhajt létesíteni. Nagyobb baromfitenyésztő telepet, a Séd mentén halastavakat és konyhakertészetet akar az az egyesület létesíteni. A kisgazdáknak fajbaromfiakat oszt ki. Intézkedést kér a kormánytól, hogy egy újabb országos baromfivész megakadályozása érdekében gondoskodjék övintézkedésekről, hozzon olyan rendelkezéseket, amelyek a vész fellépéssel lokalizálják a betegséget, terjedését.

Az állattenyésztés megóvása, fejlesztése érdekében mindent el fog követni az egyesület. Gondos-

ismerem, nem fogja megtagadni azt a kérésemet sem, hogy erre a levelemre mielőbb válaszoljon. Ugy-e megteszi? Igazán kedves dolog lesz ez magától...

Ismerős sorait várva maradtam

Öszinte tisztelettel:
Tonnuska.

Cimem már: Rallmann Istvánné Budapest.

II.

1916. október 20.

Kedves Tonnuska!

Más az én helyzetemben talán ezzel a megszólítással kezdte volna a levelet: „Nagyságos Asszony!” s folytatta volna nem tudom hogyan... De azt hiszem, megbocsátható ez a ragaszkodásom magácskához és hogy utolsó Önhöz intézett levelemet ily megszólítással kezdtem, talán még a kedves ferjeurának sem adnék féltékenységre okot.

Igaz van, mikor írja, hogy talán meglepődöm a híren. Mondhatom, még a kietlen Gránicon, a vad tusák közben sem érintett semmi sem oly fájdalmas meglepéssel, oly hirtelenül semmi sem szakította le szívemről a melegség és a szépség rózsaszínű fátyolát, mint az én különben erős és becsületes lelkét eláruló tudósítása. Így gondolkodtam én önről mindig... Hogy öszinte lesz velem szemben mindig, még akkor is... De minek folytassam tovább. Maradjon az a mondat befejezetlenül. Hiu ábrándozás volt csupán. Sajgó érzések maradtak utána az én szegény, agyongyötört szívemben. És lássa kedves Tonnuska, én még sem sírok jeremiádokat, én még sem korbacsozolom fel szenvedélyes, őziesen megmaradt ifju

szívemet, csak megszorított jobbom a kopogós mankót s mikor hallom annak kipegetés-kopogását, csitítom a szívemet: „Csit szívem, csit!...” Igaza van abban is, mikor az élniakarást, a férfias küzdelem melegségét és gyengédségre hajló finomságot említi fel, mint leveleim nyomán önben kialakult karakteremet. Ilyen voltam, ilyen akartam lenni, de mindezek után is ilyen akarok maradni. Egy volt csak a hibám s ha elmondom, meg fog bocsátani nekem azért, hogy soha nem nyilatkoztam magácska előtt a jövőről. Szégyény voltam és vagyok, amellet rokkantságom is nehezen mulik, pedig ha most látna, égi csodának tulajdonitáná azt az óriási különbséget, melyet tapasztalna. Hisz ily tartós javulással egy év múlva ép, erős ember lesz ismét belőlem. S talán még testi erőmmel is szolgálatára lehetek édes hazámnak. De bár e gyors javulásom folytonosan bátorított, ösztönzött a nyilatkozat megtételére, még sem mertem ezt megcselekedni, mert naiv lelkemben annyira elhatároltam az önhöz való finom érzések, hogy azoknak kuszá-összevisszaságában észre sem vettem, hogy két év múlt el azóta; észre sem vettem, hogy hisz egyikünk sem tett ígéretet s hogy így minden pillanatban bekövetkezhetik e nagy meglepetés.

Fáj a szívem, a lelkem is... nagyon!... Szerettem önt és senkit e világon. S nem is fogja helyettesíteni önt senki. Erre férfiúi becsületességem adom. Jól tette... Kelliet ez a büntetés nekem, mert túlságosan bíztam önmagamban. De jó lecke volt...

Köszönöm rá gondolatát. Új életéhez Isten kegyelmét és sok-sok boldogságot kívánok.

Holtig öntre gondolt kézesökölő és szomorú rokkant kis önkéntese

Horváth.

III.

1916. október 25.

Kedves Horváth!

Nagyon aranyos volt minden sora. Ezért tőlem egy igen-igen értékes ajándékkal egyenlő értékű meglepetést kap... Multikori levelemből egy szó sem igaz (érve a házasságomat). Képelem nagy meglepetését, amely — azt hiszem — nemcsak az örm végtelen igazságát, hanem a bosszankodás legenyhébb fokát is felindította magában. Ne haragudjék reám, amiért multikori levelemben oly sok mindent össze-vissza hazudoztam, de nem tudtam elég bátorsággal állni e bizonytalanság utvesztőjében. Valami mintha sugta volna azokat a szavakat, amelyekkel levelemben bevallotta vonzódását és félnék akarását. Ez utóbbit akartam magától elűzni; egy kis szenvedéssel felrázni, érzéseit szítani s indulatait a nemes harag fokáig felkorbácsolni. Mert gondoltam, hogy ezek után nem fog továbbra is hallgatni eddigi titkos rámgondolásában. S hogy ezt elérhettem, nem adnám a világ minden kincséért és senki fiáért sem. Hindenburg bocsitól eléggé megtanulhattam huszonhét hónap alatt a stratégia alapelemeit... E pontok azt jelentik, hogy maga jó Mackensen lesz-e ahhoz, hogy a jól kigondolt tervet őgyesen végrehajtsa. Most már a maga kezébe adom a továbbiakra való iniciatívát. Isten önnel! Ödvözlő:

Tonnuska.

IV.

1916. október 27.

Sárgány.

„Ma délután ötkor ott leszek. Szóval többet. Kezét csókolja:

Horváth”.

codik takarmánymagvokról, felvilágosítással szolgál az okszerű takarmányozás érdekében. Erőtakarmányok minél gyorsabb kiszolgáltatása érdekében összekötöttesbe lép a Korpaközponttal.

Elsődrendű érdeke lesz az egyesületnek, hogy nemcsak a termelés és az állattenyésztés, hanem a kereskedelmi téren is védelmezője legyen a gazdáknak. Erélyesen követelni fogja a kormánytól az iparcikkék ármaximálását. Felkéri a földmivelésügyi miniszteriumot, hogy gondoskodjék a gazdák petrolium- és sószükségleteinek fedezéséről.

Az egyesület elhatározta, hogy felhívást intéz a gazdákhöz, melyben ösztönzi őket az újabb hadikölcsön jegyzésére. Állandó tanácsadó irodát tart fenn és a gazdáknak bármily ügyes-bajos dolgukban felvilágosítással szolgál. Támogatja a földmivelésügyi miniszteriumot, annak közegeit s a vármegyét mostani nehéz és fontos munkájában.

Az egyesület választmánya a vagyonadóbecslő bizottságba *Elekes Gyula* urad. intézőt és *Békeffy György* földbirtokost választja meg, s ugyanazon bizottságba a vármegye alispánjának báró *Fiáth Pál* nagybirtokost ajánlja kinevezésre.

A Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének december 10-én tartandó nagygyűlésére a választmány *Hunkár Dénes* főispán elnököt, dr. *Magyar Károly* és *Holltser Károly* országgyűlési képviselőket, *Purgli László* alelnököt és *Kajdacsy Endre* igazgatót küldi ki.

A választmányi ülést követő közgyűlés elfogadta a költségvetés előirányzatot, hozzájárult az egyesület jövő évi munkaprogramjának minden pontjához. Az elhalálozott *Jánki Ferenc* választmányi tag helyébe *Elekes Gyula* uradalmi intézőt választotta meg és elhatározta, hogy a Balatonvidéki Villamos Művek R. T. megalakulása esetén az egyesület részvényeket jegyez.

A dohányárusításról. A kormány megsokealta a dohányfogyasztó közönség sok-sok panaszát a dohányhiány miatt. Hogy a panaszokat kevesbítse, a dohányhiányt pedig rendszeresebb s méltányosabb elosztással mérsékelje, rendeletet adott ki a dohányárusításra vonatkozólag. A rendelet a dohánykísárusok érdekeit védi. A rendelet lényegesebb szakaszai: 1. Kávéházaktól, vendéglőktől, korcsmáktól az eddigi korlátozott dohányelárusítási engedélyt megvonják. A pénzügyigazgató azonban nem egyes helyiségeknél, hanem egyes körzeteknél ettől a tilalomtól eltekinthet. 2. Fűszerekek, szatócsok, vegyeskereskedők, akik nem kizárólag dohányárusítással foglalkoznak, a dohányhiány alatt dohánykészletet elárusítás végett nem kaphatnak. Erre nézve irányadó, hogy csak olyan közszékeket, városokat érint, amelyekben elegendő *kis trafik* van. 3. A dohányelosztásra nézve a következő elvet kell szem előtt tartani: a) Azok a kizárólagos dohánykísárusok, akik 1913-ban 26 ezer koronánál kevesebb forgalmat csináltak, ez évi forgalmuknak megfelelő összegű dohánygyártmányt kapnak. b) Azok a *kis trafik*osok, akik 26 ezer korona, vagy ennél nagyobb forgalmat értek el, hetenkint legalább 500 korona értékű dohánygyártmányt igényelhetnek. c) Az így biztosított mennyiséget felül megmaradt dohánygyártmányt a nagyárusok a kísárusok között minden megkülönböztetés nélkül kötelesek felosztani. d) A különlegességi trafikok a gyártmányok elosztása tekintetében a dohánykísárusokkal egyenlő elbánásban részesítendők. e) A dohánynagyárusok kicsinyben csak azt a mennyiséget adhatják el, amennyit az 1913-ban a nagyárudában s a kísárudában elért forgalomnak arányszáma mutat. (Ha a nagyáruda forgalma egy millió, a kísárudáé 200 ezer korona volt, akkor kicsinyben való forgalomra a megrendelésekre kiadott dohánymennyiségből 5%-ot tarthat vissza.) A pénzügyigazgatók ezt az arányt ellenőrizni kötelesek. A rendelet a dohánynagyárusokat

előzékenységre kötelezi a kísárusokkal szemben, utóbbiakat pedig arra, hogy a fogyasztó közönség dohányszükségletének lehetőleg egyenletes kielégítésére törekedjenek.

Megemlítjük, hogy ez a rendelet elzárt helyekre, egyletek, kaszinók, társaskörök, katonai kantinok, katonai kórházak helyiségeire nem vonatkozik.

Törvénytörvények.

„A Nő.”

Azt minden átlagos, újságolvasó műveltségű ember tudja, hogy van feminizmus a világon. Azt azonban csak kevesen tudják, hogy a hazánkbeli feministák fősajtóorganuma egy folyóirat, amelynek címe: „A Nő” (nagy N-nel). Ez a feminista folyóirat propaganda újság. Körülbelül azt a célt szolgálja, hogy elhitesse mindenkivel, hogy a nővel nem úgy bánt a világ, amint azt a nő megérdemli. Ugy mondják ők, hogy a nő nem egyenjogú tagja az államnak és a társadalomnak; és azért küzdenek, hogy ezt az önállóságot kiküzdjék, hogy a nő minden lehessen, ami a férfi lehet és minden legyen is. A férfiakról — nem az egyedekről, hanem az egyetemességről — az a véleményük, hogy zsarnokok a nővel szemben és hogy azt a hatalmi helyzetet, amelyben a nőekkel szemben vannak, nem érdemlik meg. Lealázónak tartják magukra nézve azt, hogy a férfi a nőnek kurizál, a nőt piederasztálra állítja és úgy rendezi be az életét, hogy minden sikere, minden kivívott, kiküzdött, kicsikart előnye a nőnek legyen kedvére. Ők nem ezt akarják! Ők nem bálványok! Ők a férfival egyenjogú és egyenlő tehetségű tagjai az államnak és társadalomnak egyaránt. És ennek megfelelő elhelyezkedést kívánnak és követelnek is.

Ezzel szemben a férfiak véleménye — egy csekély töredéktől eltekintve — más. Minden valamire való férfi csak úgy találja az életet eléggé tartalmasnak, ha a nőért küzd, ha a nőnek kegyeit meghódíthatja s ha a nő elismeri azt, hogy az érte küzdő férfi győzelme az ő részére hozott áldozat, az ő kényelmére, az ő megélésére, az ő pávás luxusára füstölt tömjén és mindezek ellenében a férfi a nőtől nem akadémián színvonalu szocialisztikus eszmék fejtegetését, sem munkától cserzett tenyerek bajtársias acélszorítását, sem a két nem értékének dialektikus fejtegetését várja, hanem vár érte női mosolyt; puha, meleg fészket; gömbölyű karok lágy ölelését; kis kezek gondúzó simogatását; az anyaságban glóriásodó szerelmet és minden mást, amit a poeták százezrei már évezredek óta megírtak, — csak azt nem várja, hogy az ő nője — a legjobb esetben is — bajvívó tarsként lépjen fel vele szemben.

A mai férfiak egész lelki berendezése, vérenek minden molekulája, szívének minden lüktetése és agysejtjeinek minden gondolatot kiváltó mocnása úgy van beállítva, hogy a nőben csak a nőiést szereti, ez a fogalom pedig nagyon, de nagyon messze van attól, a miért a Nő küzd.

Azt elismerjük, hogy a büszke és dőlőfős magyarnak az a mondása, hogy: „a nőnek csak annyi esze legyen, hogy a cseppegen alá ne aljon, ha esik az eső” és hogy: „ne huzza mind a két harisnyáját egyik lábára” tulajdonosan ösdi és sertő kivanalom, de azt meg ismerje el a Nő, hogy a Lady Pankhurst-ökhöz semmi, de semmi nem vonzhatja a ferfit; már pedig a két nem vonzalma nélküli a földi életnek nevezett siralomvilági baktatás cétalan és olyan sorsot ígér, mint a bölényé: kivész az ember.

A tulajdonban nem vitt feminizmusnak azonban megvan a maga létjogosultsága. Tényleg tenni kell rá, hogy az a nő, aki a családalapításban nem találja meg a maga társadalmi elhelyezkedését, tisztességes munkával és a férfakkal egyenlő elbánás mellett — de nőiségének kiméletes figye-

lembe vétele mellett — megkereshesse a létfontartáshoz szükséges eszközöket.

Vannak kenyérkereső pályák — az újabban megnyitottak között — amelyekben a nők jobban beválnak, mint a férfiak. De viszont vannak pályák, amelyekre éppen a nők sajátlagos idegrendszere miatt alig alkalmasak. A nőknél periodikusan fel-lépő változások és a gyümölcsöt érlelő anyaság olyan exaltációt váltanak ki, amely lelkiállapotban higgadt és pártatlan ítékezésre alkalmatlanok.

Igy tehát bármire vezessen is a feministák jelenlegi intenzív küzdelme, beláthatlan időn belül nem lehetnek a férfival egyenlők, mert a pártatlanságot nem tudják magukra erőszakolni. Sokkal szenzibilesebbek, mint kellene — az ő szempontjuktól.

Vörösberényben, illetve Budatván például egy bábaasszony azért ragadtatta magát féktelen gyűlöletre egy uriaszony iránt, mert ez az egyébként magas állású urnő nem haragudott arra az iparos asszonyra, akivel szemben a bábának vesztett pere volt. Ez annyira kínozza és perzselte a bába lelkét, hogy a kérdéses urnő ellen a legképtelenebb rágalommal lépett fel; sőt nyilvánosan, a fürdőközönség szemeláttára ki is köpött előtte, ami viszont az illető urnőt hozta olyan lelkiállapotba, hogy fékezhetlen felindulásában teltleg inzultálta a bábát.

E miatt kerültek a mult szerdán a bíróság elé mindketten, ahol az urnőt felmentették, a bábát pedig két rendbeli rágalmazás és egy rendbeli becsületsértés miatt a bíróság 8 napi fogházra és 180 korona pénzbüntetésre ítélte.

Neveket nem említünk, mert ebből a fájdalmas incidensből mi csak annak hangzatát tartjuk közérdekűnek; hogy amíg a hisztériás jellegű ideggyöngeségek a nőknél feltűnően nagyobb számban fordulnak elő, mint a férfiaknál, addig teljes egyenjoguságért hiába küzd a Nő. Bizonyos mértékben a nők egyenjogusítása helytálló és amióta megnehezedett az idők járása felettünk s a férfi vesztett farkasként irtja önmagát, szükséges is, de teljes egyenjogusításról addig, amíg nő nő marad, komolyan beszélni alig lehetséges.

Hadisegély.

Hogy nem lehet halála előtt senki sem boldog, azt nemcsak az ókori bölcs mondásából tudjuk, hanem abból is, hogy van irigység a világon. Ha — egyebektől eltekintve — az irigykedés márhólnapra kitörölnének az emberek lelkéből, egy egész csomó atyánkfia megelégedetten élhetne. A háboru előtt is sok okot találtak az emberek arra, hogy egymásra irigykedjenek, a háboru azonban ezeket az okokat megsokeasította és ezek között nem az utolsó helyet foglalja el a „hadisegély.” Hogy ki kap hadisegélyt és hogy ki mennyi hadisegélyt kap — ez állandó beszéd tárgy volt eddig — és lesz ezután is — a mosogató vájling mellett vagy petróleumra várás közben a boltos előtt. Származott az időle eléggé rágalmazási per, amelynek szoknyás vádioltjai sirva fogadkoztak, hogy ezután jobban megrágnák a szót, mielőtt kieresztenék, mert nem jó, ha a megdondolatlannal világgá eresztett szavak olyan fülekbe ütöknek, amelyeknek viselői igaz vallomást tesznek a hallottakról. Ugy látszik azonban, hogy a hadisegély most már a pinceszereken is vörösposztó kezd lenni és olyan fejekben is irigykedő gyanúsítások kovásza lett, amely fejeket nem szoknyával, hanem nadrággal fedett lábak tartanak a föld porától magasra.

Erre vall legalább is az, hogy Barsonyoson az idei tavasz egyik pincéző esthajnalán arról esett szó, hogy a községi bíró vagyonos ember letére hadisegélyt vagy legalább is szolgabont fia helyett — egy értven a dolgot, hogy hadbavonult fia helyett egy szolga bérenek megfelelő pénzt vesz fel a hadisegélyből. Vaderna Miklós helyettes bíró, aki a Gondviselés kedvező kegyelme félszáz ezer ko-

ronás krözussá tett a bakonyi kis községben, ezt meghallván, igen elfutotta az irigység, mert neki is van katonája fia, de nincs hadisegélye, sem „szolgabére”. El is mondta a főszoigabirónak, hogy a Derzso Márton községi bíró hogyan sáfárkodik a hadisegéllyel. No, de rosszul tette, hogy felült a mende-mondának és komoly férfi létere úgy eljárta a száját, mintha csak a kumnál tereferdő szoknyás tagja lett volna az érdemes községnek, mert amit a bíróról mondott, az nem volt igaz; a bíró pedig nem hagyta abba a dolgot s így Vaderna urat a törvényszék rágalmazásért 120 korona pénzbüntetésre ítélte.

Ha valamikor a háborúnak vége lesz, a hadisegélynek is vége lesz és az irigykedésre egy okkal kevesebb lesz — ha csak az új helyzetben nem burjánzik fel egy újabb ok, amely alkalmat ad arra, hogy az emberek egymást rágiák-marják és hogy olyant is irigyeljenek, amihé szemmi jussuk sincsen.

H I R E K.

— **Kinevezés.** A novemberi katonai előléptetés alkalmából a király Ő Felsege Weidner-Diesel Ernő alezredes, állomásparancsnokot ezredessé kinevezte. A kinevezéshez lapunk részéről külön is gratulálunk, nemcsak mert a városban állomásozó katonaság legfőbb parancsnokát tisztelte meg a királyi kegy, hanem azért is, mert állomásparancsnokunk oly sokoldalú elfoglaltsága mellett többször szakított időt magának, hogy időszéri gondolatait lapunk útján, hozzá nyilvánosságra. Vivat!

— **Hivatalvizsgálat.** A veszprémi kir. járásbírósg rendes évi felügyeleti vizsgálatát most végzi Juraszek János kir. törvényszéki elnök.

— **Külfüzetések.** Király Ő Felsege az ellenség előtt tanusított vitéz magatartásuk elismerésül legkegyelmesebben adományozni méltóztatott:

a hadidíszítményes 3. osztályu katonai érdemkeresztet Müller Árpád szkv. főhadnagynak és Nyári Rezső hadnagynak.

A katonai parancsnokság adományozta: a bronz vitézségi éremet újlág Neukum János népf. övezetőnek;

az I-ső osztályu ezüst vitézségi éremet Sági Ede tart. hadnagynak, Neuwirth Sándor, Laczi Gábor és Martinkovics Károly honvédeknek;

a II-ik osztályu ezüst vitézségi éremet Benecz József honvédeknek.

— **A veszprémi járás új tisztí orvosa.** Sándorfi Miksa Veszprém járási orvos nyugalomba vonulása következtében ez az állás megüresedett. A vármegyei egészségügyi tanács előterjesztésére Hunkár Dénes főispán dr. Réthy Ede tart. honvéd tőrszorstól nevezte ki.

— **Katona-kinevezések.** Király Ő Felsege legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott a m. kir. honvédség tényleges állományában: alezredessé Gyenes János őrnagyot; — százados gazdasági tiszté Veréb János főhadnagy gazdasági tisztet; — a tartalékokban: főhadnagyká Neumann Árpád, Sági Ede, Molnar János, Huszár Imre és Mild Nándor tart. hadnagykak; — hadnagyká Vidor Andor és Pölinger István tart. zászlósokat; — főhadnagy gazdasági tiszté Steinherz Dezső tart. hadnagyt; — a m. kir. népfőkelesnél: népfőkelelő hadnagyká Lang Sándor népf. zászlóst; — népfőkelelő ezredorvosokká dr. Szilágyi Bertalan, dr. Hajós Fülöp és dr. Pánczél Jenő népfőkelelő főorvosokat.

— **A közigazgatási bizottság érdekes döntése.** A sűri plébániához tartozó Csátka fiók-egyház több híve, — kik a régi Cselley birtokot vették meg s azt mint telkes gazdák maguk között felosztották, — megtagadta a plébánosnak fizetendő párbért, párpénzt és bizonyos fuvarokat. A zirci főszoigabiró a plébánosnak ez ügyben benyújtott keresetét elutasította avval az indokolással, hogy az egyháziátogatási okmány értelmében csak a telkes gazdák vagy a házatlan zsellérek kötelezettek eme szolgálományok teljesítésére. A lelkésznek adandó fuvarról az egyháziátogatási okmány az urasági birtokokra nézve semmiféle kötelezettséget nem tartalmaz, egyéb szolgálományok megadása alól pedig az uraságot, az uradalmi tiszteket és a gazdák házas cselédeit kivesszi. A kivétel tehát

az egykori urasági birtok jogutódaira is kiterjed. A főszoigabirói határozatot a vármegye alispánja indokalaival együtt megerősítette. Felelőbevitel útján az eset a vármegyei közigazgatási bizottság elé került, mely e hó 9-én tartott ülésében az előző két határozattal szemben kimondotta, hogy bepanaszoltak kötelezők az említett szolgálományok teljesítésére. Indokok: Az, hogy annak idején Csatkán a Cselley birtok tulajdonosa nem fizetett párbért, személyhez kötött nemesi jog volt. És mivel ezt a jogot nemesi jog címén élvező elhalálozott, a birtokot kisebb részletekben megvevő tulajdonosokat a közigazgatási bizottság jogosan nem tekintheti olyan birtokosoknak, kikre nézve az egyháziátogatási okmányban biztosított mentesség kiterjed.

— **A veszprémi tartalékkórház ügye.** A vármegyei közigazgatási bizottság f. hó 9-én tartott ülésében dr. Vertessy Gyula kir. tanfelügyelő előterjesztése kapcsán elhatározta, hogy felír az illetékes miniszternek, hogy az állami kereskedelmi iskolában elhelyezett tartalékos hadikórházat mentse fel, miután a jutasi-uton tervezett kórház elkészült s rendeltetésének rég átadatott. Ha a kérésnek helyt adnának, az iskolák célszerű elhelyezésének sok akadálya szűnne meg egy csapásra.

— **Vizsga.** Dr. Puskás István, a veszprémi kir. törvényszék közszerzetben álló jegyzője a napokban sikerrel letette az egységes bírói és ügyvédi vizsgát. Gratulálunk!

— **Katonai műemlék.** A veszprémi vásártérre tervezett katonai emlékmű gipszmodelljét illetőleg az alábbi sorokat vettük:

Tek. Szerkesztőség! Megtekintettem a honvéd-emlékmű szép modelljét. Ez a kegyeletes érzéssel és művészi tehetséggel megalkotott mű hatalmas méreteivel és szép részleteivel erősen lebilincseli a szemlélő figyelmét. Mégis alig hiszem, hogy a bemutatott modell mai alakjában kivitelre kerüljön. A terraszos tagolás inkább kilátótoronyra emlékeztet. Összhatását nagyon rontja a földszint oszlopaire nehezedő nehéz faloszoru fölött húzódó első emeletnek majdnem nyíllás nélkül való magas falazata. Ez a nagy falfőmeg vörös homokkő-kivitelben egyhangus s rideg képet mutatna, amelyet a lanternás kupola sem eléggé enyhít. Nem tartom szerencsésnek az épület teljesen kerek földszintjét sem. Ez mind a négy oldalról teljesen egyforma képet mutat anélkül, hogy a főbejáratot valami erre utaló tagolással jeleznék. Az is kivanatos, hogy a belső csarnok erősebb világítást kapjon. Hiszen e helyet leginkább a nappali órákban fogja felkeresni a kegyeletes látogató s aki ugyanakkor látni és olvasni akarja az ott elhelyezendő feliratokat. A földszinti galériát szegélyező négy talpazatra tervezett ugyancsak négy szoborcsoportot az inkább csak dekoratív jellegű s véleményem szerint, nem oldja meg azt a magasztos feladatot, hogy elhunyt hőseink emléket s az utódok emlékezését egységes szoborműben örökítsük meg. — Belül a csarnokban elhelyezendő s azt jellegzetesen uráló ilyen egységes szobormű fejezné ki csak méltó módon hőseink emléke iránt érzett kegyeletünket. Azt gondolom, hogy az elmondott észrevételek a nemes ügy jobb, helyesebb kiviteléhez világítanak meg egy-két gondolatot s így megszívlelésül ajánlom az illetékesek figyelmébe.

— **Sebesültek érkezése.** E hó 11-én újabb sebesültszállítmány érkezett a veszprémi katonakórházba. A sebesültek az északi harcterről jöttek. A kórház részéről dr. Zuber György ezredorvos-kórházparancsnok fogadta a vonatot és vette át a sebesülteket, miben segítségére voltak a kórházhoz beosztott orvosok és tisztikar. A veszprémi kórház 150 könnyű sebesültet kapott, a vonaton maradt többi sebesültet továbbzállították Keszthelyre. A kórházban a betegeket, akik fürdőt, utána meleg ébédet kaptak, azonnal ellátták a szükséges kötésekkel és gyógyszerekkel.

— **Hangverseny.** Azt a klasszikus műsoru hangversenyt, melyen Seefranz Irén zongoratanárnó, Mayer Ernő a brémai opera első tenoristája, Szentes Gyula huszár főhadnagy és Deutsch Gyula a Wiener Konzertverein első hangversenymestere működnek közre, a rendezőség az operaneveskedés miatt kénytelen volt folyó hó 12-ől folyó hó 26-ára halasztani. A rendezőség a hangverseny elhalasztásával arra ügyelt, hogy a jegyvel megváltott közönségnek műfelvezetben legyen része. S viszont annak sem akarta kitenni a hangversenyen megjelenőket, hogy ott a teremben hallja meg, hogy az operaneveskedés nem léphet fel és így a közönség az ő számainak élvezetétől eszik. A hangverseny

ennélfogva folyó hó 26-án lesz és arra a megváltott jegyek érvényesek. A rendezőség felkéri a közönséget, hogy a jelzett napon délelőtt 11 órakor pontosan megjelenni sziveskedjék, mert az egyes számok között az ajtó zárva lesz.

— **Gazdatiszt halála.** A veszprémi székeskáptalan gazdatiszti karának ismét gyászja van. Hets Miklós, ságvári tisztartó hosszas szenvedés után 64 évében a kaposvári kórházban meghalt. A boldogult széles körben ismert, kiválóan képzett gazda volt. A gamászai uradalom intézői állásából jutott a somogyi tisztartói, majd ugyanottani székhelyen a káptalani uradalmak számvevői állásába. Betegsége miatt, mely régóta sorvasztotta, kegyes urasága tisztartói állásban a kisebb ságvári uradalom kezelésével bízt meg. Halála sok szenvedéstől szabadította meg. Özvegye, sz. Horvády Mária s négy gyermeke, köztük dr. Hets Endre síófoki orvos és Hets Gyula kápt. ellenőr siratják a jó férjet, nagyon szeretett édesapát. Mélységes gyászködben előkelő rokonság és a megboldogultnak sok jó barátja, tisztelője osztozik. Holttestét a kaposvári temetőben helyezték örök nyugalomra. Nyugodjék békében!

— **A városi zenekolából.** Ez az új s már is szépen fejlődő közintézetünk a zenei tanítást október hó 1-én megkezdte. Az igazgatóság azonban kívánatosnak tartotta az ünnepies, nyilvános megnyitást hangverseny keretében. A nov. 29-iki ünnepélyen az iskola növendékein kívül részt vesznek saját kívánságukra a székesfehérvári zenekola tanárai is. Ezzel akarják kifejezni örömlüket, hogy szomszédságukban testvériskola nyílt meg. Az ünnepélyre, mely a fűtött színházban esti 8 órakor lesz, az igazgatóság meghívókat küld szét. Belépődíj nem lesz. A városi tanács által kikötött négy tandíjmentességet Anti Ilés, Ruppert Jani, Farkas Sári és Czövek Margit nyerték el.

— **Új főhadnagy.** Őfelsége Szekendy Károly 7-es honvéd tábori ágyuszredbeli hadnagyot főhadnaggyá nevezte ki.

— **Kemenes Ferenc végrendelete.** Néhai Kemenes Ferenc több százezer koronás hagyatéka érdekes, nagyfontosságú elvi tárgyalásokra s évegek húzódo perre adott alkalmat. Az ügynek, mely kuriai ítélettel befejezést nyert, egész történetét s a belőle vonható elvi következtetéseket részletesen közli a f. é. XIV. fősásztori körlevél melléklete. E közlés alapján mi is kimerítő tudósítást teszünk közre jövő számunkban.

— **Halálozás.** Meszlényi János magánzó, nyugalomba vonult sütő-iparos f. hó 18-án 76 éves korában meghalt. Hétfőn d. u. temetik az alsóvárosi temető kápolnájából. R. i. p.

— **A veszprémi járásbeli menekültekért.** Kerényi Andor a veszprémi járás főszoigabiraja az erdélyi menekültek javára befolyt társadalmi adakozás terhére 4500 korona értékű ruhaneműt vásárolt, részben készíttette. Az egész ügy lebonyolítása a helybeli iparosok és kereskedők igénybevitelével történt. A készlet körülbelül 300 darab férfi és női ruhacikk, amelyről saját meggyőződésünk alapján állíthatjuk, hogy elsőrendű minőségű. Ezen kívül történt amaz adományok szétosztása, amely vitelt ruhák alakjában érkeztek a főszoigabirói hivatalhoz. Lábélt eddig meg nem osztottak ki a menekültek között. Ezek beszerzésére Kerényi Andor főszoigabiró a belügyminiszterhez fordult, aki meg fogja jelölni a helyet, ahonnan a bevásárlások megejthetők.

— **Itt a tél.** Sirius bányánk a múlt héten megjövendölte, hogy Erzsébet napra megjön a tél. Mosolyogva vettük a hírt, hisz verőfényes, szép őszi napok nem sejtették a jóslás komolyságát. Tel apó azonban börcönködött mosolygásonkon s büra hajtotta fehér fejét. Ma pedig úgy megráztta nagy szakállát, hogy oly szaporán hull a hópehely, akárcsak karácsony volna. Fehér takaró lepi be erdőt, hegyet, bérceket, völgyet s az örökké vig fiatalág epedve várja, mikor szánkázhat, esetleg a sima jég tükren tölthet néhány kellemes percet, akiket a szegény ruhátlan, cipőtlen gyerekek kicsi ablaikaikból nem egyszer bánatos szemmel nézgetnek. Szóval itt a tél minden örömeivel, bánatával.

— **A menekült tanítók.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az Erdélyből menekült mindazon tanítókat, kik a vármegye területén tartózkodtak, állomáshelyükre visszarendelte.

— **Nyugalalmazott tanítók és tanítók örvényei közül mindazok, akik államsegélyt kértek, beadott kérvényükhöz mindig legutolsó szegénységi bizonyítványukat csatolják, mert különben a tanfelügyelőség nem terjeszti fel irataikat a miniszterhez.**

— **Adomány.** Az igali esp. kerület főtisztelendő papsága 22 koronát küldött a veszprémi Tanítók Háza alapja javára. A szives adományért halás köszönetet mond a tanítószög nevében *Gadi* Sándor pénztáros.

— **Az aszfófi villamostelep.** Mint már megírtuk, az aszfófi balatoni villamostelep részvényszerűsége átalakítani másfélmillió alapítókéval. A jegyzések azonban nem történtek még eddig a kívánt eredménnyel. A másfélmillióból alig jegyeztek egyet, holott a jegyzések határideje már lejárt. A Balatoni Szövetség a részvényszerűségi határidőt meghosszabbítja január végéig, hogy az ideig az érdekeltek községek is hozhassanak jogerőssé vált határozatokat. Eddig a következő nagyobb jegyzések történtek: Zichy Béla gróf, Hajdu Tibor dr. főpáti, Siofok község 100—100 ezer K-t, Balatonfüred és Balatonalmádi községek 50—50 ezer, Veszprémi Takarékpénztár 30 ezer, Balatonfüred Takarékpénztár, Somogykiliti község, Zirczi Takarékpénztár 10—10 ezer, Kőröshegy község 6 ezer koronát. Alapos kiállítások vannak arra nézve, hogy a még hiányzó összeg egy újabb tervezet alapján jegyzésre kerül, esetleg a cél valamivel kisebb összeg mellett is elérhető leendő, ennél fogva a Balatoni Szövetség újabb tervezettel lép az érdekeltek elé. A tervezet körül teendő intézkedéseket nov. 15-én tárgyalták Budapesten.

— **Tanítóválasztás.** Vinár községben megüresedett községi iskolai aálásra eddig 12 pályázat érkezett a kir. tanfelügyelőséghez. A választás f. hó 23-án lesz, melyet *Göndör* Ferenc kir. s. tanfelügyelő fog vezetni.

— **Hus.** A városi hizott sertések elfogytak. A tanács azonban a sertéshus kimerését folytatni óhajtja. A készletet vétel útján szerzi be. A polgármester tárgyalást kezdett nagyobb hízalokkal. Ha azonban nem vehet egyezséget szerint, felhatalmazást kér a rekvirálásra. Az új városi székben az olcsó marhahus nem fog. Ilyen forgalom mellett a város. ráfizet. Éppen azért, ha a község részéről nagyobb pártolás nem mutatkozik, a tanács az olcsóbb marhahus kimerését beszünteti.

— **Szerkesztőváltás.** *Szentgyörgyi* Sándor pápai karnagy, a „Pápa és Vidéke” h. szerkesztője haldobavonult. A pápai kath. kör, mint a nevezett lapnak kiadótulajdonosa, a szerkesztőség vezetésével *Grätzer* János pápai ig. tanítót bízta meg.

— **A lisztadagok leszállítása.** A kenyérmagtermelés kedvezőtlen eredménye miatt a katonaságot s a polgári hatóságot csak úgy lehet akadálytalanul ellátni, ha a hatóságok a rekvirálás alkalmával minden fölösleget elő tudnak teremteni s ha a vámmalmok gabonavámjának beszállítását szigorúan ellenőrzik. Minthogy pedig ezidőszereint a rekvirálásnak keves eredménye van s a malmok is kevés vámgabonát jelentenek be, a gabonaelállítás fennakadását csak a legnagyobb takarékosággal s rendkívüli megszorításokkal lehet megakadályozni. *Kürthy* Lajos báró, az orsz. közéleti bizottság elnöke ily tartalomú táviratokat intézett a törvényhatóságok vezetőihez, jelezvén, hogy a törvényhatóságok szükségletének megszorítása elkerülhetetlen s ilyen értelemben a fogyasztás szabályozását a meglévő készlet kiszolgáltatásánál érvényesítik.

A lisztfogyasztás redukálását tehát már most meg kell kezdeni, mielőtt egyöntetű országos intézkedéseket foganatosítanak. Addig is a vármegyék szállítják le a kenyér- és lisztadagokat. Hogy vármegyénkben milyen arányú lesz a csökkentés, nem tudjuk. Somogyban előreláthatólag 40 dkg grammal szállítják le a napi lisztadagokat, Székesfehérvárott pedig a lisztjegyeket érvényesített összeget felére redukálják. De történjék bármilyen arányban, hazafias érzésünk erősítse öntudatunkat s hozzuk meg hazaszerető szívvel. megnyugodva minden kitelhető áldozatot. A háború győzelmes befejezéséért nemcsak a fronton, hanem itthon is küzdeni kell rendíthetetlen energiával, meg nem tántorítható s el nem csüggedő áldozatkészséggel. Az említett rendelkezést nagyon fontos érdek parancsolják. S mert a haza lőve mindenek felett való, férfias és hazafias megnyugással hajoljunk meg minden áldozatot kívánó parancs-szó előtt.

— **Áthelyezés.** Az igazságügyminiszter *Török* István dr. pápai járásbírói tevékenységét betétszerkesztő bírói járásbírói minőségben Ceglédre, *Bán* Gyula enyngi járásbírói irodatisztet Balatonfüredre áthelyezte.

— **Az utadó kivétele.** Dr. *Véghely* Kálmán alispán körrendeletet adott ki az 1917. évi utadó kivétel tárgyában. Az utadó kivétel alapul a vármegye területén az 1916. évben egyénenként köz-

igazgatásilag előírt állami adók veendőik. A lajstromok elkészítésének határideje 1917. évi február hó 15-ik napja.

— **Tűzoltógyekek.** Az alispán elrendelte a tűzoltói szolgálatra kötelezett fogatultulajdonosok összeírását. Ez alól a tulajdonos mentesítheti magát fogatultalással, melyet a képviselőtestület állapít meg 4 és 50 korona között.

Ugyancsak összeírják vármegyészerte azokat a háztulajdonosokat, akiket a vármegyei tűzrendészeti szabályrendelet tűzoltói háztulajdonosdíj fizetésére kötelez. Azokra vonatkozik ez, akik kötelező tűzoltói szolgálat alól kívánják magukat felmentetni.

Elrendelte az alispán a tűzoltásra kötelezettek összeírását is s egyuttal szigorú utasítást adott arra nézve, hogy az összeírt tűzoltókat a fecskendők s egyéb tűzoltói eszközök kezelésében, a sebesült katonák szállításában — ahol arra szükség van — buzgón gyakorolják. Ahol a parancsnok és helyettese hadba vonult, ott az előjáróság egy lehetőleg volt katonát bizzon meg a legszükségesebb tudnivalók begyakoroltatásával.

— **Ötödik magyar hadikölcsön.** A jövő héten, f. hó 23-án megjelenik a magyar kormány felhívása az ország lakosságához az ötödik magyar hadikölcsön jegyzésére. A hadikölcsön típusai olyanok lesznek, mint a régebbi jegyzések. Lesz azonban egy egészen új típusú kölcsön is, t. i. 5¹/₂ % törlesztéses kölcsön, amelyet 1922-től kezdődőleg husz éven át 105 K árfolyamon fog az állam beváltani. Az előző jegyzésekből származó kötvényeket lehet lombardirozni is. Értésülésünk szerint a Veszprémi Közgazdasági Bank a 6 % -os állam-papírookra 80 % -ig, az 5¹/₂ % -os törlesztéses kölcsönökre 85 % -ig ad kölcsön pénzt és egyáltalán a hadikölcsön jegyzésnél minden érdeklődőnek szivesen rendelkezésre áll.

— **A lakásdrágítás ellen.** A kormány elismerésreméltó gyorsasággal vetett véget a házbérszórásnak. A rendelet érvénye nemcsak Budapestre, hanem a vidékre is kiterjed s érvényteleníti mindazt a fölmondást, lakásdrágítást és szerződést, amely október 31-ike után történt. A városok lakosságát tehát tökéletesen megvédi attól az uszorától, amely már a lakás árának megokoltan megrágításával is fenyegette. Az első kormányrendelet ez, amely abban a pillanatban csapott le az uszorára, amikor az fölemelte a fejt és ugyancsak az első rendelet, amely ugyszólván tökéletes intézkedéseket tesz arra, hogy az uszora ne találjon kibúvót a paragrafusok között. Háztulajdonosok is a legnagyobb elismerés hangján emlékeztek meg a rendeletről, amely nem sújtja a tisztességes és jóérzésű háziurat. Olyan lakást tehát, melynek évi bére Budapesten ötezer koronát, huszhezernél nagyobb lakosszámú helységben háromezeröttszáz koronát, ennél kisebb helységben kétezeröttszáz koronát meg nem halad, a minisztérium további rendelkezéséig nem lehet nagyobb összegben megszabni annál az összegnél, mint amelyet a lakásért 1914. február 1-je és 1916. november 1-je között a lakásért fizettek. Ez a rendelkezés nemcsak a mostani, hanem az új bérlőre is érvényes.

— **Figyelmeztetés.** A veszprémi pénzügyigazgató figyelmezteti a közönséget, hogy a nikkell 20 filléresre a f. évi december 31-vel a magánforgalomban elvesztik fizető képességüket. Felszólít tehát mindenkit, hogy a birtokában levő nikkell huszfilléresreket saját érdekében a m. kir. adóhivataloknál igyekezzenek f. évi december végéig beváltani, vagy fizetéseknél beszolgáltatni.

— **Árpakása.** A város által rendelt árpakását a Haditermény r.-t. megküldötte. Öt kilogrammos adagokban kapható. Az árat meg nem állapították meg; de úgy halljuk, hogy kilogramma egy korona lesz. Minthogy az általános lisztadag-leszállítás Veszprémben is érvényesülni fog, méltányos dolog lesz, ha a köleskása, árpakása első sorban a lisztjegyeknek jut, hogy ezzel is pótolhassák a megkivesített lisztadagokat.

— **A városi adóhivatal hirdetményei.** I. Alulírott városi adóhivatal ezennel felszólítja mindazokat az adózókat, akik a községi adókönyvben előírt és az 1909. évi XI. t.-c. 26. §-a értelmében esedékes adótartozásukat, valamint a hadi jövedelem-adó és birtokrendelési költség hátralékukat a hó 15-ig be nem fizették, hogy azt járulékaival együtt, a jelen hirdetmény közhírre tételétől számított 8 napon belül, vagyis a hó 24-ig a városi pénztárnál annál is inkább fizessék be, mert ellenkező esetben ellenük a zálogolási eljárás azonnal meg fog indítani. — Amíg a folyó évi adókivetéseket be nem fejezik, a befizetés a múlt évi előírás arányában teljesítendő.

II. A házbéradó az 1917. évre való érvényesítést kivétel nélkül, az ezen kivétel alapjául szolgáló házbérvallomási ivatek benyújtására a m. k. pénzügyminisztérium 1916. évi 107 8000 szám a. kiadott rendeletével az 1916. évi november 2-től 30-ig terjedő időt tűzte ki. Felhivatnak a vallomásadásra kötelezettek, hogy a házbérvallomási ivatek pontosan és valószínűleg megfelelően töltsék ki s azt a városi adóhivatalnál legkésőbb november hó 30-ig nyújtják be, mert aki vallomását a kitűzött időben be nem adja, abban az esetben a kivétel során megállapított házbéradónak 1 % -a illetve 4 % -ával pótlék fejében rovatik meg. A városi adóhivatal.

— **A bor ára és a szőlőbirtok.** A bor ára magasabb, mint a Csiborasszó. Ezt meg lehet mérteni, amazt már igen nehéz kimérteni. Ha az ember néha-néha hozzá is jut egy-két kvaterkához, most nem csettent a nyelvével, jelezvén, hogy „ejnye be jó” — hanem előveszi a zsebkendőjét s kivétel során megállapított házbéradónak 1 % -a illetve 4 % -ával pótlék fejében rovatik meg. A városi adóhivatal.

— **A bor ára és a szőlőbirtok.** A bor ára magasabb, mint a Csiborasszó. Ezt meg lehet mérteni, amazt már igen nehéz kimérteni. Ha az ember néha-néha hozzá is jut egy-két kvaterkához, most nem csettent a nyelvével, jelezvén, hogy „ejnye be jó” — hanem előveszi a zsebkendőjét s kivétel során megállapított házbéradónak 1 % -a illetve 4 % -ával pótlék fejében rovatik meg. A városi adóhivatal.

— **A bor ára és a szőlőbirtok.** A bor ára magasabb, mint a Csiborasszó. Ezt meg lehet mérteni, amazt már igen nehéz kimérteni. Ha az ember néha-néha hozzá is jut egy-két kvaterkához, most nem csettent a nyelvével, jelezvén, hogy „ejnye be jó” — hanem előveszi a zsebkendőjét s kivétel során megállapított házbéradónak 1 % -a illetve 4 % -ával pótlék fejében rovatik meg. A városi adóhivatal.

— **A bor ára és a szőlőbirtok.** A bor ára magasabb, mint a Csiborasszó. Ezt meg lehet mérteni, amazt már igen nehéz kimérteni. Ha az ember néha-néha hozzá is jut egy-két kvaterkához, most nem csettent a nyelvével, jelezvén, hogy „ejnye be jó” — hanem előveszi a zsebkendőjét s kivétel során megállapított házbéradónak 1 % -a illetve 4 % -ával pótlék fejében rovatik meg. A városi adóhivatal.

— **A személyforgalom korlátozása.** Országos lapok híradása nyomán mi is megírtuk, hogy az élelmiszerek szállítása végett a személyforgalmat korlátozzák. A Máv igazgatósága azonban közli, hogy nálunk nem gondolnak erre. A korlátozás csak Ausztriában lép életbe. A Magyar Állami s a Déli Vasut vonalain a régi menetrend marad érvényben.

— **Nyilvánosság jelleg.** Az országos gyermekvédő liga Pápateszéren, az Eszterházy-telepen a hadiárúk részére iskolát rendezett be, ahol a gyermekek rendes iskolázatásban részesülnek. Az intézmény vezetősége a jelzett iskola számára a kir. tanfelügyelőség útján kérte a nyilvánossági jogot.

— **Újra rekvirálják a kukoricát.** A minisztérium által a vármegye részéről szolgáltatandó kukorica mennyiség az első rekvirálás alkalmával nem folyt be a maga egészében. Ezért *Véghely* Kálmán dr. alispán elrendelte a pótrekquirálást. Amíg ez a hivatalos eljárás le nem bonyolított, addig a vármegye területén kukoricát vásárolni egyeseknek nem szabad.

— **A gránát.** Az ... trén táborban új lovakat kapott a székely népfelkelő. Nem ismerve az új lovak természetét, csak úgy akarja őket befogni, mint a régieket.

A befogásnál azután az egyik ló, féloidairól úgy melibe rugta az öreget, hogy két bordája betört s a melléről jó tenyérnyi darabon leváltott a bőr a hússal együtt.

Este érnek vele a kötőzőhelyre s mivel a gyér világitás mellett a doktor nem lát jól, megkérdezi: — Gránát?

— Az a' — feleli a góbé, — ló gránát.

— **Az új egykoronás bankjegyek.** Karácsonyra — mint értesülünk — megerkeznek az új egykoronás bankjegyek is, amelyekre már oly régen vár a közönség. Azért mondjuk, hogy új, mert régi egykoronások is vannak, ezek azonban az eddigi forgalomba jött papírpénzek között a legnépszerűlenebbek. Igazi szükségpénzek és úgy keletkeztek, hogy kiterítették egy kétkoronás s a megfelelő papírdarabokat kivevették egykoronásnak. Persze ezt a szükségpénzt nem mindenki fogadta el s ebből kisebb-nagyobb kellemetlenségek keletkeztek. Az új egykoronások tehát majd rendet teremtenek a régiek között.

— **Díjtalan vezetés.** A pápai közlekedés vezetése ezentúl kevesebb költséget igényel. *Köszegi* Jenő ny. telekkönyvvezető ajánlkozott, hogy a vezetést a városi főjegyző felügyelete mellett díjtalanul végzi. A tanács köszönettel elfogadta a szives ajánlatot.

— **A pápai kath. hitközség költségvetése.** A pápai rk. hitközség jövő évi költségvetése szerint a kiadás 49.495 K-t igényel. Az erre szolgáló fedezetnél 24 ezer korona hiányt kell hitközségi adóval pótolni, ami 18%-os adónak felel meg.

— **Behívják és kiképzik a mezőgazdasági felmentetteket.** Az 1916. évi november hó 30-ig meghosszabbított legénységi felmentéseket, valamint azokat a legénységi felmentéseket, melyeket a cs. és kir. hadügy- és a m. kir. honvédelmi miniszter az önálló mezőgazdákra és őket a mezőgazdasági üzemben helyettesítő hozzátartozóiknak engedélyezett, az 1917. évi március 31-ig meghosszabbítja. Mivel azonban a mezőgazdasági munkák a téli hónapokban nagyobb részt szünetelnek, azokat, akiknek kisebb kiterjedésű birtokuk és csekély számú állatállományuk van, szórványos téli gazdasági munkáikat pedig hozzátartozóik is elvégezhetik, katonai kiképzésre 1917. január és február hónapra tényleges katonai, illetőleg népfelkeltési szolgálatra behívják. A tavaszi gazdasági munkák elvégzésére azonban ezek 1917. március 31-ig minden kérelem nélkül hivatalból újabb felmentést nyernek. Ilyen katonai kiképzésre főleg az 1889—1898. évi születésűeket vonulattják be.

— **Hüvelyesek árusítása.** Miniszteri rendelet szerint, mint dr. *Török Gyula* rendőrkapitány közhírré teszi, a termelő hüvelyes terményeinek feleslegi csak a Haditermények, vagy megbízottjainak, vagy olyan fogyasztónak, kereskedőnek, szövetkezetnek adhatja el, aki a termelőtől ilyen vásárolni jogosítva van. Ezen hüvelyesek árusítására vonatkozólag pedig említett kormányrendelet akként rendelkezik, hogy a termelő más részére, mint a Haditermény r.-t. részére december 15-ig és pedig kizárólag az illető község (város) területén lakó fogyasztók részére, továbbá közvetlen fogyasztás céljaira nyílt piacon, valamint oly helybei kereskedő (szövetkezet) részére árusíthat, aki hüvelyeseknek kicsinyben való eladásával foglalkozik.

— **Rekvirálják a réztetőket.** A hivatalos lap min. rendeletet közölt az épületeken levő rézanyag rekvirálásáról. A rendelet főbb részei a következők: Az épületek fedésére felhasznált vörösrézanyagot (réztetőt, más vörösrézből készült alkatrészeket, egymint kupolák, tetőpárkányok, díszítések, tető és lefolyócsatornák) továbbá a villámhárítók vörösrézanyagát, a mennyiben ez az anyag a törvényhatóságok, községek, testületek, valamint magánosok tulajdonát képezi, a jelen rendelet hadicélokra igénybevételnek jelenti ki. Az igénybevétel kiterjed azokra a vörösrézből készült alkatrészekre és villámhárítókra is, amelyek nem vörösrézzel fedett épületeken vannak. Az igénybevett rézanyagot sem elidegeníteni, sem feldolgozni nem szabad, de annak az ingatlannal együtt való elidegenítése korlátozás alá nem esik. Az igénybevett vörösrézanyagot tulajdonosa a jelen rendelet kihirdetésétől számított 4 héten belül szabad megegyezés alapján a terület szerint illetékes katonai parancsnokságnak eladhatja. Az állam és egyházak tulajdonában levő épületek vörösrézanyagára vonatkozólag külön intézkedés történik.

— **A vámórló malmok üzeme.** A hivatalos lap egyik legutóbbi száma rendeletet közöl, melynek értelmében a vámórlást végző malomvállalat a szedett vám százalékát üzeme helyiségeiben főtűnő helyen kifüggeszteni köteles. Az országos közlekedési hivatal einökének felhatalmazásával a törvényhatóság első tisztviselője megállapíthatja azt a legalacsonyabb kiórlási arányt, amely mellett a vámórló malmok búzát és rozst feldolgozhatnak az azokat a vállalatokat, amelyek berendezésöknél fogva erre a kiórlásra nem képesek, az üzem folytatásától kártalanítási igény nélkül eltilthatja. A rendelet november 12-én lépett életbe.

— **A hadisegély főlemelése.** A „Külügy-Hadügy” jelentése szerint ezentúl a soktagú családok hadisegélyét fel fogják emelni. Eddig ugyanis a családfejtartó bevonulása előtti napi keresete volt az irányadó és ha hét-nyolc tagból is állott a család, azért ugyanakkora volt a segély, mint a három-négy gyermekekénél. A pénzügyminisz-

ter most a honvédelmi miniszterrel egyetértőleg 133.000. szám alatt rendeletet adott ki, amely a több tagból álló családoknak a segélyét, a családtagok számának arányában fokozatosan főlemeli, anélkül, hogy az átlagos napi keresetét, illetőleg az eddig néhány megyére megállapított maximumot figyelembe venné. A segélynek ez a fokozatos főlemelése a legalább négy tagot számláló családoknál kezdődik, aképen, hogy a legalább négy családtagon felül levő két életévét betöltött, de nyolc éven aluli gyermekek közül az eddig megállapított segélyösszeget felül a család megélhetési viszonyaihoz képest a járási fősolgabíró vagy a város polgármestere saját belátása szerint egyet, kettőt, indokolt esetben valamennyit, teljes összegű segélyre vehet föl. Ezentúl tehát az a nyolctagú napszamos család, amely 8 éven felüli és négy 8 éven aluli, de két éven felüli családtagból áll és amely az az eddigi rendelkezések szerint például 1 korona 80 fillér maximális segélyben részesült, a fent ismertetett rendelet értelmében napi 1 korona 80 fillér segélyen kívül 62 fillér élelmezési illeték alapján még 1 korona 55 fillért, azaz összesen naponta 3 korona 55 fillér segélyt kaphat.

— **Több a disznó.** A husárok hallatlan emelkedését a konjunktúra mesterei azzal indokolják, hogy az ország állatállománya nagyon megapadt. Ezzel az állítással szembehelyezkedik a valóság, amely szerint a sertésállomány nem apadt. A szomszédos Fejérmegyében, — mint olvassuk, — 9000, magában a megye székhelyében 3000 darab sertessel nagyobb az állomány, mint 1913-ban volt. Ez bizony nem indokolja az árdragutást!

— **A kaposvári kath. templomot kifosztották.** Mult szombat virradóra meglópták a kaposvári kath. templomot. Ellopták az értékes kegyeszek nagy részét s kifosztották a templomban elhelyezett perselyeket. Az egyik tettest, mint a lapok írják, egy 44-es baka személyében elfogták. Megrögzött templomfosztogató ez az ezredszegényítő katoná, aki ugyanezt a templomot már egy ízben feltörte. A rendőrség a büntársakat is keresi.

— **Kenderzsineg beszolgáltatása.** A honvédelmi miniszter ur 20251—ein. 1916. H. M. sz. rendeletével az 1—2 mm. vastagságú kenderzsineg készletek beszolgáltatását rendelte el, ha a készlet 1 kgr-nál nagyobb. Mindenki, kinek ilyen készlete van, tartozik készletét a polgármesteri hivatalnál *haladéktalanul* beszállítani. Azok az iparosok, akik kenderzsineget iparcikké előállítására használnak fel, készletük felét megtarthatják. A háztartásokban levő készleteket nem kell beadni. A beadott készletekért térítés jár. Gyártóknak 850 K, másoknak 950 K kilogrammonként. A térítést a hadbiztonság utalványozza. Aki beszolgáltatási kötelezettségének eleget nem tesz, rendőri kihágást követ el és megbüntetik.

— **Uj szállítási igazolványok.** A hivatalos lapban rendelet jelent meg, amely szerint a mezőgazdasági termények, lisztművek és egyes mezőgazdasági terményekből előállított ipari termékek szállításához szükséges, eddig érvényben volt szállítási igazolványokat november 30-ával hatályon kívül helyezik és ezen naptól kezdve új, szürke víznyomámos papíron előállított hivatalos őrlapok lépnek életbe.

— **Rokkantak munkaközvetítése.** A rokkantügyi hivatal tekintettel arra, hogy a rokkant katonák utógyógykezelése, mesterséges testrészekkel való ellátása és oktatása már oly mértékben előrehaladt, hogy a rokkant katonák a gazdasági életbe a jövőben az eddiginél nagyobb számban lesznek visszavezethetők, elhatározza, hogy a rokkant katonák munkaközvetítését a hivatalnak az ország különböző vidékein felállított intézeteibe decentralizálja. A *hadisereg* kötelekeiből elbocsátott és otthon tartózkodó rokkant katonák munkaközvetítés céljából a m. kir. rokkantügyi hivatalnál (Budapest, Országház VII. kapu) vagy a lakóhelyükhöz legközelebb eső intézetben felállított munkaközvetítőnél jelentkezzenek.

— **Postai kártérítés.** Egyik kormányrendelet szerint a posta a háború tartama alatt azokért a csomagokért nem szavatol, amelyek a háború eseményekből és az ezekkel kapcsolatos veszélyekből származnak. A postaigazgatás kötelese, hogy gondos vizsgálat alapján megállapítsa, vajjon az egyes csomagok elkallódása körül nem forognak-e fenn olyan okok, amelyek a posta szavatosságát kizárják. Ujabbán sürűn érkeznek kereskedők és iparosok köréből oly természetű panaszok, hogy egyes postaigazgatóságok az elveszett csomagokért

azzal a megokolással tagadják meg a kártérítést, hogy a háború tartama alatt csak abban az esetben adnak kártérítést, ha a megejtett vizsgálat a posta közegeinek hűtlenségét állapítja meg. Ez a felfogás és állásfoglalás merőben ellenkezik a fent hivatkozott rendelet intézkedéseivel és ezért többen felelősséggel éltek a kereskedelmi miniszterhez. A miniszter a felelősségeknek nemcsak helyet adott és a posta-igazgatóságokat kártérítésre kötelezte, hanem egyben a posta-igazgatóságokat arra is utasította, hogy hasonló esetekben az erre vonatkozó rendelet szelleme és intenciója szerint járjanak el.

— **Eladó ház.** Hajnal-utca 17. szám alatt 5 szobából, 3 konyha és 2 pincéből álló lakás azonnál eladó.

— **Wellner Gyula fogtechnikai laboratoriumába egy jó házból való fiút gyakornoknak felvesz. Előnyben részesül, aki négy középiskolát elvégzett.**

Bérbeadó. Balatonalmáiban az állomáshoz 3 pernyi távolságra egy villa, mely áll három szobából, teljes felszereléssel, pincéből, hórdokkal együtt, valamint melléképületekből, — filagória, vincellér-lakással, egy szoba és konyha, presház, kamra és sertésállal bérbeadó. Tulajdonos a szőlőt is, mely jó karban van, hat évre bérbe adja. Aki bérbevenni szándékozik, bővebb felvilágosítást kaphat a kiadóhivatalban.

A mezőgazdasági munka katonai segítséggel.

Hazay Samu báró, honvédelmi miniszter a hadügyminiszterrel és a földmívelésügyi miniszterrel egyetértőleg, legutóbbi rendeletet bocsátott ki, amely széles rétegekben kelthet megnyugvást, mert kellő érzékkel való végrehajtása biztosítani fogja továbbra is a mezőgazdasági munkák folytonosságát, a tervbevett egyéb kapcsolatos intézkedésekkel pedig lehetővé teszi, hogy az eddigi parlagon heverő szántóföldek jövőre szükséges mértékben művelés alá vonassanak.

A miniszter rendeletének lényege az, hogy mindazoknak a legénységbe állományhoz tartozó egyéneknek, akik mezőgazdasági érdekből, a honvédelmi minisztertől, vagy a közös hadügyminisztertől kaptak meghatározott időre a katonai vagy népfelkeltési szolgálat alól felmentést s amelyeket a járási fősolgabírók felhatalmazása alapján november 30-ig meghosszabbították, december 30-ig érvényben marad.

Ezzel egyidejűleg a járási fősolgabírók felhatalmazást kaptak arra, hogy az 1917. évi március hó előtt lejárt felmentéseket, március hó 31-ig meghosszabbíthatassanak abban az esetben, ha az illető felmentett egyéneknek erre az igényjogosultsága megvan.

A miniszteri rendelet értelmében ugyanis erre a felmentésre, illetve a felmentés meghosszabbítására nem tarthat igényt az, akinek a gazdasági alkalmazás nem hivatásszerű foglalkozása. Nem tarthatnak igényt azok sem, akiknek kisebb kiterjedésű birtokuk és csekély állatállományuk van, akiknek tehát a téli munkáját az otthonmaradottak is könnyűszerrel elvégezhetik.

Az emittetteknek tehát január 2-án okvetlen be kell vonulniok csapattesteikhez, de az utóbbi kategóriához tartozókat március hó 1-től, a tavaszi munkákra március 31-ig hivatalból szabadságolják. Ezek a rendelkezések nemcsak az önálló mezőgazdákra, hanem a gazdasági alkalmazottakra is vonatkoznak azzal a különbséggel, hogy a gazdasági alkalmazottak felmentése 1917. március 31-ig okvetlen meghosszabbítandó. A honvédelmi miniszternek a fenti rendelkezései, mintegy bevezetését képezik a felmentések általános revíziójának.

A mezőgazdasági termeléshez fűződő általános nagy katonai és közgazdasági érdekekre való tekintettel jövőre is bizonyosan fel fogják menteni

a tényleges katonai és népfőlkélesi szolgálat alól mindazokat a gazdákat és gazdasági alkalmazottakat, akiknek munkája biztosítja egyrészt az élelmiszer-cikkek, másrészt pedig a nélkülözhetetlen közszükségleti cikkek előállításához szükséges nyersanyagok termelését. A közérdek kívánja azonban, hogy jövőre illetéktelen egyének e címen ne kaphassanak felmentést. A közigazgatási hatóságok feladata lesz alaposan megrostálni a felmentettek annyival is inkább, mert az időleges gazdasági munkákra jövőre előreláthatólag még az eddiginél is liberálisabban fogják szabadságotolni a nélkülözhető legénységet. Gondoskodott a honvédelmi miniszter ezeken kívül arról is, hogy a gazdaságszervezők által létrehozott élelmiszer-szervezetek, főleg szövetkezetek nélkülözhetetlen alkalmazottjai, akik a katonai szolgálat alól fel voltak mentve, továbbra is végezhessek polgári munkájukat. Ezeknek a felmentés meghosszabbítását a földművelésügyi minisztérium fogja engedélyezni.

Végül csak annyit kell megjegyezni, hogy mindezek a felmentések és felmentés meghosszabbítások kizárólag a mögöttes országrészekben levő katonaságra vonatkoznak, más elbírálás alá tartozik a tisztii állományhoz tartozó felmentések, valamint azoké is, akik a hadrakelt sereghez tartoznak.

Mindezek világos bizonyítékai annak, hogy a legfőbb intézőkörök, köztük elsősorban a honvédelmi miniszter teljes tudatában van annak, hogy mit jelent a hadsereg "nézve a mezőgazdasági termelés folytonosságának biztosítása. Remélhető tehát, hogy ha a katonai és polgári szervezetek összefognak, a magyar föld jövőre is megtermi mindazt, amire a harcoló katonaságnak és az itthonmaradottaknak szüksége van.

KÖZGAZDASÁG.

A kukorica-csirátlanítás gazdasági előnyei.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet Sigmond Elek műegyetemi tanár, a kiváló szakudós tollalól kikerült nagyterjedű füzetben népszerűsíti a kukorica feldolgozásának gazdasági előnyeit.

A tudós tanár a következőket írja:

A kukoricából értékesebb és tartósabb árucikket lehet előállítani az eddigi eljárásoknál. A kukoricatermés egyrészt az emberi táplálkozás körébe lehet vonni. A sertéshizlalást okszerűbb alapokra lehet fektetni. A csirapogácsában és a csiralisztben, mint melléktermékekben igen értékes abrakakarmánnyal gazdagítja állattenyésztésünket.

A mezőgazdasági vegyi-iparok számára értékes nyersanyagot szolgáltat, ilyen elsősorban az olaj, ételzsír és szappanipar, a kenyerstütiipar és vele rokon élelmiszeriparok, az olcsó és tartós nagy fogyasztásra szánt sörök készítése.

A mezőgazdasági termelés belterjességét növelni fogja, mert a talaj kellő megművelésével, vetőmag-nemesítéssel és okészerű trágyázással nemcsak a kukoricatermés-állagok fognak növekedni, hanem a kukoricát követő növények, különösen a buza és árpa termései is éppúgy emelkedni fognak, mint Németországban a cukorrépa és burgonya intenzív termelése a buza és egyéb gabonaneműk termelésátlagát hatalmasan növelte.

Az olaj és egyéb kukoricatermék feleslegének kivételével külkereskedelmi mérlegünk lényegesen megjavíthatjuk. Végre állampénzügyi szempontokból is érdemes ezzel az új iparral foglalkozni. Magyarországon 40—50 millió q. kukoricatermést feltételezve megfelelő szervezés mellett bizonyára nem nagy nehézséggel lehetne 15 millió q-t olajjalantani. Minthogy megfelelő berendezéssel a kukoricából 2% olaj könnyen nyerhető, számítani lehetne legalább 300 ezer q. kukoricaolajra, amelynek mai értéke 250—300 millióra tehető. A gyártási és kereskedelmi költségek 70—80 millió koronából bőven megtérülnek és így igen tekintélyes új állami bevételre számíthatnak az első évben, egy év elteltével pedig, amikor a befektetések törlesztettek, még ha jelenlegylen is csökkennek az olajárak, akkor is nagy jövedelme származnak az államnak az új iparágazatból.

A háború krónikája.

November 12. A Kárpátokban német vadászok előretörése teljes sikerrel járt, 60 foglyot ejtettek. A Narajóvkától keletre német csapatok elfoglalták az ellenség főállásából egy 120 méter széles árok-részt. Az oroszok ezen a helyen öt ellentámadást intéztek, amelyek sikertelenek maradtak. — A predeali völgytől nyugatra csapataink rohammal elfoglalták hat egymás mögött levő román állást. Az arcvonal e részén 360 foglyot ejtünk és 2 géppuskát zsákmányoltunk. — A nyugati harctéren a tiszta őszi időjárás kedvezett a kölcsönös tüzérési és repülőtevékenységnek. — Az olasz harctéren nincs esemény.

November 13. Orsovánál és a Szurduk-szorostól délre tért nyertünk. — A Somme északi partján a tüzérési tevékenység csak időnként volt erős. Sailly-Sailliseban tegnap este új harc tört ki, amely még tart. — A Cserna-könyök nyugati részében német-bolgár csapatok visszavertek erős szerb-francia támadásokat. — A Narajóvkától délre az oroszok előretörése sikertelen maradt. — Tengeri repülőgépeink a 11-éről 12-ére virradó éjjel megtámadták Paduát és nehéz-bombákkal telitalálatokat értek el. Repülőgépeink sértetlenül tértek vissza.

November 14. Orsova területén, a szurduki műút mentén és a Vöröstorony-szorostól délkeletre hasztalanul rontott neki az ellenség csapatainknak. Sósmezőtől kétoldalt több román támadást visszavertünk. A Tölgyes-szakaszon osztrák és magyar és német csapatok rohammal elfoglalták Holtólól északra a Bitca Arzurilor hegyet. — Az oroszok Tölgyestől délkeletre és Beibornál nagy erőket vetettek oszlopaik ellen, támadásaik összeomlottak. — Az olasz harctéren nincs semmi jelentős esemény. — Az Ancre és a Somme között időnként erős tüzérési harc. Sailly-Sailliseb keleti részét a németek tartják. A franciák déliutan a falu mindkét oldalán nagy előkkel támadtak, de a németek visszavertek őket. — A monasztri síkságon erős tüzérési tűz volt.

November 15. Dunai monitoraink Giurgiu közlemben igen erős ellenséges beavatkozás ellenére hét, részben megrakott uszlyahajót zsákmányoltak. — Orsovánál megúsztítottuk a Cserna jobbpartját. Olahország északi részében a harc ránk nézve állandóan kedvező folyik. A legutóbbi két napon itt 1600 foglyot, 9 géppuskát és 1 ágyút szállítottunk be. — Az oroszok a tölgyesi szakaszon, a határtól nyugatra több magaslatot földadni kényszerültek. — Az Ancre mindkét oldalán tegnap elkeseredett harc volt. Szőgalakban délnyugati fele előugró német állások ellen az angolok legnehezebb ágyúikkal előkészítő tüzelést központosítottak, amit erős támadások követtek. Az ellenségnek tekintélyes áldozatok árán sikerült Beaumont-Hamelből és Pierre Divinonból, valamint az oldalt csatlakozó vonalakból egy előre elkészített harántállásba visszazoritani a németeket. Makacs védekezésük is tetemes veszteségbe került a németeknek. — A Maas keleti partján a tüzérési tevékenység az esti órákban élénk volt. — Az olasz harctéren jelentősebb esemény nem történt. — Az antant csapatok támadása a monasztri síkon és a Csernatól északra tovább tart. A harc még nem ért véget.

November 16. Észak-Olahországban sikeresen folytattuk a harcot. A románok 23 tisztet, 1800 főnyi legénységet és 4 ágyút veszítettek. Bukarest várát repülőink bombázták. — A keleti határterületen és a hóbortitua Erdős-Kárpátokban nincs különös esemény. — Görctől keletre csapataink elfoglalták egy olasz árkot és 5 tisztet, 475 főnyi legénységet elfogtak és 7 géppuskát zsákmányoltak. — A Sommetől északra a csata tovább tart. A reggeltől éjjelig tartó viaskodás november 14-ét is a nagy harci napok közé helyezte. Az angoloknak sikerült Beaucourt falut elfoglalniuk, a széles arcvonal minden más pontján azonban támadásuk a németek szívós ellenállásán megtört. A franciák nagy erők harcbarátságával a St. Pierre Vaas-erdő elfoglalására törekedtek. Támadásaik teljes kudarcra, véres vereséggel végződtek. — A monasztri síkságon intézett heves francia támadásokkal szemben a bolgár csapatok rendületlenül helytállottak. A Cserna-hajlásban sikerült az ellenségnek néhány magaslatot elfoglalnia.

November 17. Harcaink a Zsil és az Olt-folyó mindkét oldalán kedvezően haladnak előre. Több mint 1200 foglyot szállítottunk be. Kampunglótól északra és Sósmezőnél erős román támadásokat vertünk vissza. — Tölgyestől délkeletre

orosz támadások eredménytelenek maradtak. A mestecaneci magaslatokon előőrharc volt. — Az angolok részlelőtrései a Mailly-Serre unal, valamint Beaumonttól keletre és délkeletre meghiusultak. A németek St. Pierre Vaas-erdő északi szélén szívósan védelmezett francia árkokat rohammal elfoglalták. 8 tisztet, 324 főnyi legénységet, 5 géppuskát szállítottak be. — Görctől keletre történt tegnap vállalkozásuk folytatásaképpen csapataink ismét elfoglalták egy ellenséges árkot, 60 olaszt elfogtak és 7 géppuskát zsákmányoltak.

IRODALOM.

A Családi-Könyvtár új számai. A Győrött ez évben megindult szépirodalmi füzetes-vállalat öt új száma hagyta el a napokban a sajtót. „Békében és háborúban” címmel Bodnár Gáspár elbeszéléseit közli a 6-ik szám. — Sik Sándor, a kiváló költő „Salomon király gyűrűje” című egyfelvonásos misztériuma a 7-ik szám. — A 8-ik füzet Németh István verseit tartalmazza, „Kiáltás az Urhoz” címmel. — Tarcazi György, a jeles elbeszélő és műtörténész hosszabb elbeszélést, „A jeruzsálemi özevgy”-et közli a 9-ik szám. — A 10-ik szám pedig Törökne Kovács Herminnek, a termékeny írónőnek szép elbeszéléseit gyűjtötte össze „A harang és egyéb elbeszélések” címmel. — A csinos kiállítású füzetek ára számonkint 20 fillér és megrendelhető Győrött, a Családi Könyvtár vállalatnál. (Kármelita rendház).

* **A „Vasárnapi Ujság”** minden száma gazdag tartalommal jelenik meg. A „Vasárnapi Ujság” előfizetési ára negyedévre 5 korona, — a „Világ-krónikával” együtt 6 korona. — Megrendelhető a „Vasárnapi Ujság” kiadóhivatalában (Budapest, IV., Egyetem-utca 4. szám). Ugyanígy megrendelhető a „Képes Néplap”, a legolcsóbb újság a magyar nép számára félre 2 korona 40 fillér.

* **Az „Élet”** szépirodalmi és művészeti hetilap, (Szerkeszti Andor József) gazdag tartalom, érdekes és aktuális képek egészítik ki. A kitűnő lapot melegen ajánljuk olvasóink figyelmébe. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, I. Fehérvári-ut 15. — Előfizetési ár félre 10 kor. Mutatványszámot készséggel küld a kiadóhivatal.

KRONDORFI természetes savanyúvíz

bor, pezsgőhöz legjobb ital.

Főraktár: REININGER DEZSÓ, Veszprém.

Anyakönyvi kivonat.

— 1916. november 1-től 1916. november 13-ig. —

Születés.

Árvai Antal vármegyei szolga és Horváth Ágnes leánya Mária r. kath. — Kalauz Erzsébet háziaslelő leánya Erzsébet r. kath. — Mórocz János posta- és távirtdahivatali kisegítőszolga és Zambó Julianna fia Ferenc ref. — Dresser József napzámos és Gombás Lidia leánya Vilma ref. — Happi János ácssegéd és Kéri Karolina leánya Terézia Anna r. kath. — Diábiák Kálmán m. h. hivatalnok és Kovács Jolán leánya Jolán r. kath. — Papp Gábor kömvesszegéd és Peitler Erzsébet fia Imre r. kath. — Rancevic Marko földműves és Csizmic József leánya Anna r. kath.

Házaságok.

Ózv. Hideghéti Józsefné Tóth Teréz magánzó r. kath. 66 éves. — Hegyi József Elek r. kath. 3 éves. — Sänger Berta r. kath. 16 hónapos. — Cseh Istvánné Tóth Karolin kisbirtokos neje ref. 55 éves. — Ózv. Rostán Pálné Nagy Anna szegényházi tag r. kath. 82 éves. — Varga Amália r. kath. 1 hónapos. — Maratics István pásztor r. kath. 78 éves. — Kovács Sarolta r. kath. 4 hónapos.

Házasságok.

Kiss István napzámos r. kath. és Varga Irén Matild napzámosnő r. kath.

Fogászati műterem

Veszprém, Rákóczi-ter 22. sz. Telefon 49.

Wellner Gyula

régi jó hírű fogászati műterem.
Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.

**Foghuzás, fogtömés,
műfogak, fogsorok.**

A szájpadiás nélküli műfogak
speciális készítője.

Számítalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Mindenkinek fontos!

A kenderzsineg teljes hiányának beálltával

a győpi **SINGER MÓR W.**
ÜZVEGYE és FIA cég

a rózsahegy

PAPIRZSINEG-

gyárral szerződést kötött, mely szerint az
egyedüli elárusítást a gyár eredeti árai
és feltételei szerint eszközli.

Eddig a legjobb, legmegfelelőbb gyártmány

Kívánatra a cég képviselője
mintákkal bárhol megjelenik.

Bakos Kálmán

csemege-, fűszer-, bor- és gyarmatáru-
kereskedő, ásványvíz nagy raktára

VESZPRÉM.

Telefon 55. Sürgöny Bakos kereskedő Veszprém.

Nagy választék

hazai és különleges

**Borokban, Pézsgők,
Likőrök, Cognac,
Puncs stb.**

Hentesárak, Sajtok

Friss és Délgyümölcsök,
Befőttek, Gyümölcsiz

Konzervek

Libamáj painok,
Hus- és Halkonzervek

Száritott főzelékek

Főzelékkonzervek
Teasütemények
Háztartási cikkek

Vadlak

Vidéki rendelések azonnal el lesznek intézve

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromlépcső-utca 6. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a
legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig —
pneumatikai rendszer szerint.
ORGONÁK átalakítását és hangolását
jutányos árban számítom. Iskolák részére
HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben
készítek. **ZONGORÁK** javítását és hang-
olását úgy helyben, mint vidéken a
lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

MŰVEZSI JÁREMLEKEK
HAVRANEK ANTAL
MŰD SZOBRAZ ÉS
KÖNYVIRÁGO TELEPEN
12-FEHÉRVÁR CÉMÉJ
Tervek megvételére
Telefon 125

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Alapított 1894-ben.

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb
kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: rüpiratok, füzetek, köny-
vek, folyóiratok, árjegyzékek, hírle-
velek, hirdetések, falragaszok, évi
jelentések, mérlegek, kimutatók,
gyászlapok, rovatolt táblázatok, név-
jegyek, meghívók, eljegyzési és es-
ketési tudósítások, számlák, címkek,
stb. stb., jutányos áron számítva.

plébánia-hivatalok és iskolák részére
szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy
bekötve szállítanak. Hivatalos le-
velepapírok és borítékok, okmánybori-
tékok mindenféle alakban és színben.
Egy és négyzetes csinos vizsgalá-
pok, tet. részszertűni mennyi-égben. —
Kaphatók a legjobb minőségű fehér
írópapírral, egyaránt fogalmazópapírok.

Postal megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61